

Andrzej Jermaczek

OCHRONA GATUNKOWA – POTRZEBNA CZY ZBĘDNA? – REFLEKSJE SUBIEKTYWNE

Species protection – necessary or not? Subjective reflections

ABSTRAKT: Artykuł dotyczy rozważań nad powiązaniem między modyfikacjami prawa a praktyką ochrony przyrody, szczególnie ochrony gatunkowej. Analiza podejmowanych obecnie w Polsce działań w zakresie modyfikacji prawa ochrony gatunkowej prowadzi do wniosku, że, w ochronie gatunków istotny jest konserwatyzm, trwałość rozwiązań, niezmienność list chronionych taksonów i obowiązujących w ich ochronie zasad. Niezbędnym warunkiem skutecznej ochrony gatunków nie są daleko idące modyfikacje prawa, lecz odbudowa sprawnego funkcjonowania konserwatorskiej ochrony przyrody na wszystkich szczeblach zarządzania.

SŁOWA KLUCZOWE: ochrona gatunkowa, ochrona konserwatorska, prawo ochrony przyrody, praktyka ochrony przyrody

ABSTRACT: The article concerns deliberations on connections between modifications of law and the practice of nature conservation, in particular species protection. An analysis of current actions in Poland with regard to modification of the law on species protection leads to the conclusion that what is essential for species protection is: conservatism, durability of solutions, immutability of the lists of protected taxa and the principles of conservation. An indispensable condition for effective species protection is not the far-reaching law modifications but rather restoration of efficient functioning of nature conservation services on all levels of management.

KEY WORDS: species protection, conservation, nature protection law, nature protection practice

Wstęp

Tempo zanikania gatunków, mierzone liczbą wymierających, opisanych przez naukę, taksonów jest coraz wyższe, szacuje się, że 100 – 1000 krotnie przekracza obecnie tempo wymierania typowe dla ostatnich milionów lat, kształtujące się na poziomie jednego zanikającego gatunku na rok do 5 lat. Wkrótce zanikanie gatunków osiągnąć ma tempo nawet o cztery rzędy wielkości wyższe od naturalnego (May et al. 1995). Bezsporne jest, że wiąże się to ze wzrastającą dominacją człowieka, obec-

nego dziś w każdym zakątku Ziemi, wzrostem liczebności naszej populacji, wynikającym z tego wykładniczym wzrostem konsumpcji, zużyciem energii, zawłaszczaniem i fragmentacją siedlisk, zanikaniem lokalnych populacji oraz ostatecznie spadkiem bioróżnorodności i wymieraniem całych gatunków (Pullin 2005, EEA 2010 i inne).

Wiele jest opinii głoszących, że przynajmniej w poddającym się jakimkolwiek przewidywaniom okresie kilku najbliższych pokoleń, nic się nie zmieni. Siłą napędową „rozwoju” cywilizacji jest zysk, a żeby istniał musi istnieć